

GUIA DOCENT CURS 2020-21

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom	Coneixement i Veritat
Codi	0000006132 (U. Comillas) 143901 (U. Deusto) FPE101041 (U. Ramon Llull)
Titulació	Grau en Política, Filosofia i Economia
Curs	Primer
Quatrimestre	1º
Crèdits ECTS	6
Caràcter	Formació Bàsica
Universitat	Universidad Pontificia Comillas, Universidad de Deusto i Universitat Ramon Llull
Horari	Modalitat presencial (U. Ramon Llull) Dilluns, de 10:05h-12:05h Dimarts, de 11:15h-13:00h
Professor	Ricardo Mejía Fernández (Universitat Ramon Llull) Carlos Alberto Blanco Pérez (Universidad Comillas)
Descriptor	El curs pretén explorar el concepte de "coneixement" des d'una perspectiva filosòfica, capaç també d'integrar els resultats més rellevants de la investigació científica sobre la ment humana i el seu desenvolupament evolutiu. Cerca introduir l'alumnat en els debats clàssics i contemporanis en torn al coneixement.
Modalitat d'impartició	No presencial (U. Comillas y U. Deusto) i Presencial (U. Ramon Llull)

Dades del professorat	
Professor (No Presencial)	
Nom	Carlos Alberto Blanco Pérez
Departament	Filosofía, Humanidades y Comunicación
Àrea	Filosofía
Despatx	216
e-mail	cbperez@comillas.edu
Telèfon	917343950 Ext- 4872
Horari de Tutories	Se sol·licitarà cita prèvia a través de la plataforma. Es respondrà en un màxim de 48 hs.

Dades del professorat	
Professor (Presencial)	
Nom	Ricardo Mejía Fernández
Departament	Filosofia Pràctica i Humanitats
Àrea	Filosofia
Despatx	4t pis
e-mail	rmejia@filosofia.url.edu
Telèfon	663261441
Horari de Tutories	Se sol·licitarà cita prèvia a través del correu electrònic. Es respondrà en un màxim de 48hs.

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
Aportació al perfil professional de la titulació

L'estudi del problema del coneixement constitueix una dimensió fonamental del treball filosòfic, ja que aquesta matèria examina qüestions essencials de la resta de la carrera. A més a més, l'alumnat podrà adquirir la capacitat de lectura de textos sobre el mètode i la naturalesa de la reflexió filosòfica en torn al coneixement; entendre el sentit i la profunditat de determinades qüestions clàssiques plantejades pels grans filòsofs; familiaritzar-se amb alguns debats actuals que impliquen a filòsofs i científics, com el problema ment-cervell; comprendre el desenvolupament històric de la teoria del coneixement i les raons subjacents al sorgiment de determinades escoles.

Donada la naturalesa del grau de Filosofia, Política i Economia, en el curs s'insistirà en qüestions epistemològiques d'interès per a les disciplines socials i humanístiques, que permetin establir un intercanvi fecund entre la teoria del coneixement en la seva accepció més estrictament filosòfica i els problemes suscitats en l'àmbit de reflexió i investigació de les humanitats, la política i l'economia.

Prerequisits

Cap

Competències - Objectius

Competències de l'assignatura

Competències Bàsiques i Generals

CB1 Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudis que parteix de la base de l'educació secundària general, i sol estar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclouen també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB2 Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins el seu àmbit d'estudi.

CB3 Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica.

CB4 Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

CG1 Comprendre i utilitzar la terminologia precisa, els recursos idonis i la documentació adequada per a formular raonaments i judicis crítics ben argumentats en cada un dels àmbits disciplinaris del grau.

CG5 Identificar i analitzar els elements més significatius que integren i conformen les diferents realitats socials per a interpretar-les i explicar-les des de un enfoc sistemàtic a través de models holístics propis de les àrees de coneixement del grau (filosofia política i economia).

Competències Específiques

CE1 Seleccionar els principis teòrics adequats de les principals teories i enfoc treballats en el grau per a argumentar des de diferents perspectives i recolzant tals arguments en la utilització de metodologies d'anàlisi, paradigmes i conceptes propis de les Ciències Socials i Humanes.

CE2 Interrelacionar les diverses teories que intervenen en la disciplina del grau i les propostes (polítiques, econòmiques, sociològiques) que expliquen l'organització de les societats contemporànies.

CE5 Demostrar coneixement i comprensió dels conceptes bàsics desenvolupats en l'àmbit de la filosofia, la política i l'economia, aplicant-los a tasques de reflexió crítica i argumentada sobre un concepte, tema o noció del camp filosòfic, històric, polític, econòmic o social.

CE5 Emetre judicis que incloguin una reflexió ètica sobre temes fonamentals de caràcter filosòfic, polític, social i econòmic en un context representatiu de la societat tant internacional com local.

CE7 Identificar els reptes plantejats a les diferents àrees d'interès i anàlisi de la realitat estudiats en el grau, indicant així mateix les condicions i recursos que permetran afrontar-los des de diversos enfocaments teòrics.

CE8 Identificar els reptes plantejats en les diferents àrees d'interès i anàlisi de la realitat estudiats en el grau, indicant així mateix les condicions i recursos que permetran afrontar-los des de diversos enfocaments teòrics.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts - Unitats temàtiques
UNITATA I: Part històrica
Tema 1: Introducció: la naturalesa del coneixement humà
1. Teoria del coneixement i teoria de la ciència. 2. La teoria del coneixement i les diverses disciplines filosòfiques.
Tema 2: Grans escoles epistemològiques fins al siglo XIX
2.1 Filosofia clàssica (Plató i Aristòtil). 2.2 Filosofia medieval (Tomàs d'Aquino, Duns Escot). 2.3 El naixement de la ciència moderna; el racionalisme i l'innatisme del segle XVII (Descartes, Spinoza, Leibniz). 2.4 L'empirisme britànic: Locke, Berkeley i Hume. 2.5 Kant i el gir copernicà. 2.6 L'idealisme clàssic alemany: Fichte, Schelling i Hegel.
Tema 3: Grans escoles epistemològiques dels segles XIX i XX

1. La crisi de l'idealisme.
2. El positivisme de Comte, Mill i Mach.
3. La teoria de l'evolució.
4. Marx i Engels.
5. El neokantisme.
6. L'epistemologia francesa: Poincaré i Duhem.
7. La fenomenologia de Husserl.
8. El naixement de la filosofia analítica.
9. El neopositivisme del Cercle de Viena i el primer Wittgenstein.
10. Gadamer y la hermenèutica.
11. L'Escola de Frankfurt.
12. L'epistemologia contemporània: Popper, Albert, Kuhn, Lakatos, Feyerabend.
13. Les epistemologies evolutives contemporànies.

Tema 4: Grans fites en la neurociència i a les ciències cognitives contemporànies.

- 4.1 Panoràmica sobre l'evolució del coneixement sobre el cervell i el sistema nerviós.
- 4.2 La neuroanatomia del segle XIX i la localització de les funcions mentals.
3. La teoria de l'evolució i el desenvolupament del psiquisme humà.
4. Cajal i la doctrina sobre la neurona.
5. La psicologia empírica de Wundt.
6. La psicoanàlisi de Freud.
7. La teoria de la Gestalt.
8. El conductisme; el naixement de la neurociència com a disciplina integradora.
9. La revolució cognitiva.
10. La cibernètica i la intel·ligència artificial.
11. Descobriments actuals sobre memòria, aprenentatge, emocions, llenguatge i consciència: el reforçament sinàptic, les neurones mirall.

UNITAT II: Part sistemàtica

Tema 5: El coneixement humà: elements, funcions, perspectives evolutió.

- 5.1 Elements del coneixement humà: la realitat, la sensació, la percepció, la integració conscient.
2. Informació i coneixement.
3. El coneixement des de la biologia y la psicologia.
4. Nivells cognitius al llarg de l'evolució.
5. Funcions del coneixement.

Tema 6: Coneixement i teoria de la veritat: Empirisme. Idealisme. Positivisme. Realisme crític.

- 6.1 Universalitat, necessitat i objectivitat.
- 6.2 Coneixement, certesa i provisionalitat.
- 6.3 Inducció, abstracció i deducció.
- 6.4 Coneixement i isomorfia entre pensament i realitat.
- 6.5 Ésser, pensament, concepte i judici.
- 6.6 Particularitat i universalitat.
- 6.7 Coneixement i teories del llenguatge i del símbol
- 6.8 El coneixement com a procés discursiu.

Tema 7: El mètode científic i l'ideal del coneixement: hipòtesi i contrastos.

- 7.1 Els judicis matemàtics.
- 7.2 La física, la química i la biologia.
- 7.3 Ciència i matematització.
- 7.4 Ciència i constructivisme.
- 7.5 Llei, model i normativitat.
- 7.6 Determinisme i indeterminisme.
- 7.7 Explicació i predicció.
- 7.8 La divisió entre les ciències naturals, socials i humanes.
- 7.9 Vers una integració dels sabers científics.

Tema 8: La naturalesa de la ment humana

- 8.1 Perspectiva general.
- 8.2 Desenvolupament històric.
- 8.3 Principals propostes: monisme materialista, monisme espiritualista, dualisme, interaccionista, materialisme emergentista, eliminativisme, materialisme no reductiu.
- 8.4 El darwinisme neural.
- 8.5 El model del "Global Workspace Theory".

Tema 9: A mode de síntesi: què és el coneixement?

- 9.1 Filosofia, biologia i psicologia.
- 9.2 Coneixement, llenguatge i llibertat.
- 9.3 Coneixement i teoria de la ment.

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodologia Presencial No presencial

De forma esquemàtica, la metodologia serà la següent:

1) El paper fonamental el desenvolupa la plataforma Moodle, on el professor interaccionarà amb l'alumnat. Cada setmana el professor pujarà a Moodle documents (generalment escrits, però també alguns vídeos, arxius d'àudio i enllaços a conferències) amb els continguts dels diferents temes i amb una sèrie de preguntes, a les que cada alumne haurà de respondre per escrit i entregar mensualment (per tant, tres lliuraments al llarg del trimestre).

2) A Moodle, l'alumnat trobarà:

Arxius de text i àudio, amb els continguts bàsics del temari.

Enllaços a conferències, articles i textos referents als continguts de cada tema.

Fòrums on estimular l'aprenentatge col·laboratiu i on es realitzarà el seguiment de les tasques, així com la resolució de dubtes.

Vídeo tutorials, desenvolupats pel professor amb la introducció, els continguts teòrics i conceptuals corresponents al tema concret sobre el que s'està desenvolupant la unitat.

Tasques relatives a cada Unitat Temàtica, on hi haurà una descripció de cada una de les activitats o tasques a realitzar. Disposarà dels materials obligatoris (vídeos, lectures, documentació, enllaços a pàgines web, etc) i de materials complementaris que amplien la documentació bàsica.

Trobades Virtuals: La Plataforma Moodle possibilita la realització de videoconferències, on es poden debatre els continguts de les tasques, els dubtes sobre les tasques i altres aspectes que el professor estableixi com a rellevants per al millor desenvolupament de l'assignatura. Les dates de les trobades virtuals estaran disponibles a la Plataforma.

Avaluació Contínua: L'avaluació és una part integrada en el procés d'ensenyament-aprenentatge. En aquesta assignatura es realitzarà una avaluació contínua que combinarà l'entrega i presentació de tasques amb el desenvolupament de proves objectives (online) al llarg del semestre.

RESUM HORES DE TRABALL DE L'ALUMNAT			
MODALITAT NO-PRESENCIAL (150 hores)			
Trobades virtuals programades		Treball i activitats autònomes	
Vídeo-conferència	Fòrums virtuals	Elaboració de treballs individuals o grupals	Estudi: preparació de l'avaluació
15 hores	15 hores	30 hores	90 hores
CRÈDITS ECTS:			6

RESUM HORES DE TRABALL DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL (150 hores)			
Trobades virtuals programades		Treball i activitats autònomes	
Assistència a classes magistrals	Assistència a classes pràctiques i tutories	Elaboració de treballs individuals o grupals	Estudi: preparació de l'avaluació
30	20	50	50
CRÈDITS ECTS:			6

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

MODALITAT NO PRESENCIAL (U. Comillas y U. Deusto)		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PÈS
Prova final*. Es realitzarà per escrit i de forma presencial o, quan no fos possible aquesta modalitat, es farà oral via on-line	Domini dels conceptes teòrics de la matèria.	40%

<i>Prova oral</i>	<i>Exposició oral d'un tema consensuat amb el professor; la exposició durarà una 15 minuts i es realitzarà per Skype.</i>	<i>20%</i>
<i>Avaluació de la participació en la plataforma online.</i>	<i>Puntualitat a l'entrega dels exercicis, interacció amb el professor, etc. Participació en fòrums.</i>	<i>10%</i>
<i>Anàlisi de tasques: treballs escrits on es respon a les preguntes relatives a cada tema.</i>	<i>L'alumnat entregarà tres tandes d'exercicis (una el darrer dia de cada mes), cada una de les quals haurà de constar d'aproximadament de 2.000</i>	<i>30%</i>

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL (U. Ramon Llull)		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PÈS
<i>Prova final*. Es realitzarà per escrit i de forma presencial</i>	<i>Domini dels conceptes teòrics de la matèria.</i>	<i>40%</i>
<i>Treball final</i>	<i>Redacció d'un treball sintètic a partir d'una obra recomanada pel professor a principi de curs. Es farà com a mínim una tutoria amb el docent.</i>	<i>20%</i>
<i>Elaboració de treballs grupals i exposicions individuals</i>	<i>Puntualitat en l'entrega dels exercicis, interacció amb el professor i els companys, etc. Participació en debats.</i>	<i>10%</i>

<p><i>Anàlisi de tasques: treballs escrits on es respon a les preguntes relatives a cada tema</i></p>	<p><i>L'alumnat entregarà tres tandes d'exercicis (una el darrer dia de cada mes), cada una de les quals haurà de constar d'aproximadament de 2.000</i></p>	<p>30%</p>
---	---	------------

CONVOCATORIA ORDINÀRIA (PRESENCIAL/ NO PRESENCIAL)

* Per tal de poder ser avaluat en la convocatòria ordinària, s'han de haver realitzat totes les activitats objecte d'avaluació. Les activitats avaluable han de lliurar-se en les dates indicades pel professor/a. Si per alguna raó degudament justificada i comunicada al professor/a, no s'haguessin pogut lliurar en el període fixat, es podrà fer abans de la data de realització de l'examen de l'assignatura, de manera que el/la professor/a pugui qualificar-les, encara que en aquest cas no estarà obligat a remetre a l'alumne/a els seus comentaris sobre aquestes activitats.

D'altra banda, l'alumne/a té dret a realitzar la prova escrita final, encara que no hagi lliurat tota la resta d'activitats objecte d'avaluació, però només es calcularà la nota final de l'assignatura si ha lliurat totes les activitats i segons els criteris d'avaluació i les ponderacions establertes en aquesta guia docent. En cas de no haver avaluat. En cas de no haver lliurat o realitzat alguna activitat objecte d'avaluació constarà a l'Acta com a "No Presentat" en aquesta convocatòria.

CONVOCATORIA EXTRAORDINÀRIA (PRESENCIAL/NO PRESENCIAL)

Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, de manera que cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades durant el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades (fins i tot la de la prova escrita final), a l'espera de que es realitzin les proves pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària. Aquesta mesura s'aplicarà exclusivament únicament en cada curs vigent, fet pel qual, si no se supera la convocatòria extraordinària, la renovació de la matrícula suposarà la repetició de l'assignatura completa.

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

<p>Bibliografia bàsica</p>
<p>Llibres de text, consulta e investigació</p>

El professor no utilitzarà un "manual" pròpiament dit, sinó apunts sobre cada tema que anirà pujant a la plataforma Moodle de l'assignatura cada setmana.

Les obres següents poden servir com a orientació per als temes tractats:

- Baars, B.J. (ed.), *Cognition, Brain, and Consciousness. Introduction to Cognitive Neuroscience*, Elsevier, Amsterdam 2010.
- Blanco, C. *Grandes problemas filosóficos*, Síntesis, Madrid 2015.
- Copleston, F. *Historia de la Filosofía*, Ariel, Barcelona 1999.

- Mejía Fernández, R. *El giro fenomenológico en las neurociencias cognitivas: de Francisco Varela a Shaun Gallagher*, Edicions S. Pacià, Barcelona 2019.

- Russell, B. *El Conocimiento Humano. Su Alcance y Sus Límites*, Planeta Barcelona 1992.

- - Sánchez Meca, D. *Teoría del Conocimiento*, Dykinson, Madrid 2001.

-Stanford Encyclopaedia of Philosophy (artículos online)

Bibliografia complementària

- Blanco, C. *Historia de la neurociencia. El conocimiento del cerebro y la mente desde una perspectiva interdisciplinar*, Biblioteca Nueva, Madrid 2014.

- Chalmers, D. (ed.), *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*, Oxford University Press, Oxford 2002.

- Changeux, J.-P. *Sobre lo verdadero, lo bello y el bien*, Katz Editores, Buenos Aires 2010.

- Monserrat, J. *Epistemología Evolutiva y Teoría de la Ciencia*, Pontificia Universidad de Comillas, Madrid 1984.

- Rábade, S. *Teoría del conocimiento*, Akal, Madrid 1995.

- Russell, B. *Los Problemas de la Filosofía*, Labor, Barcelona 1994.